

Nokia Harjuniityn seisake osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointien täydennys 2021

**Timo Jussila
Timo Sepänmaa**

Tilaaaja: Nokian kaupunki

Sisältö

Perustiedot.....	2
Inventointi	2
Lähteet	3
NOKIA ALHONOJA kivrakenne	3

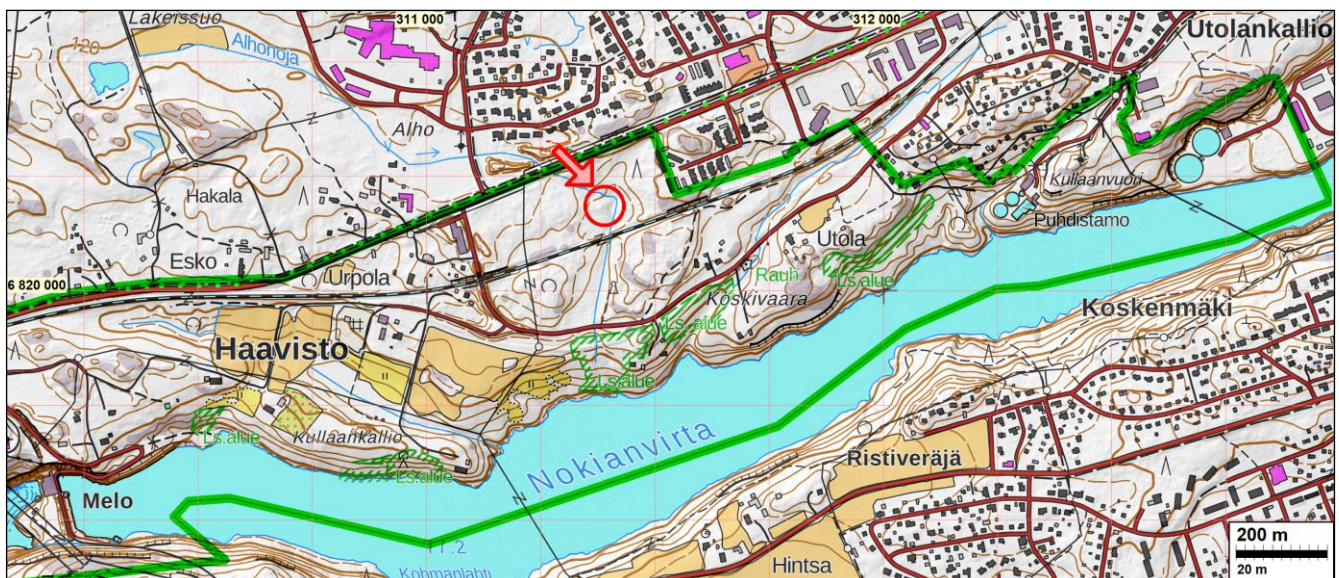
Kansikuva: kiviaitaa Alhonojan länsipuolella

Perustiedot

Alue: Harjuniityn seisakkeen osayleiskaavan alue (Haavisto).
Tarkoitus: Täydentää v. 2018 ja 2020 inventointeja tarkastamalla Pirkanmaan maakuntamuseon tietoon marraskuun lopussa v. 2020 tullut kivrakenne.
Työaika: Maastotyö 22.4.2021.
Kustantaja: Nokian kaupunki
Tekijät: Mikroliitti Oy, Timo Jussila ja Timo Sepänmaa.
Tulokset: Täydennysinventoinnissa havaittiin matala, osin maakivien väliin tehty kiviaita vanhan pellon reunassa. Aidan länsipäässä on pystyyn nostettu laakakivi johon hakattu ”109”. kivin laella on porattu kolo, oletettavasti mittakeppiä varten. Kivi ei ole nykyisellä eikä vanhoille kartoille merkityllä rajalla, joten se ei liene rajakivi vaan saattaa liittyä johonkin muuhun mittaustoimitukseen. Kivi ei välttämättä liity kiviaitaan.

Viite: V. 2018 ja 2020 inventointiraportit.

Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa ellei muuta mainittu. Maastokartat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta huhtikuussa v. 2021. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu huhtikuussa 2021. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat digitaalisia. Valokuvat ovat tallessa Mikroliitti Oy:n palvelimella ja varmuuskopioilla.

Kaava-alueen raja vihreällä. Tarkastettu kivrakenne punaisen ympyrän sisällä

Inventointi

Tämä inventointi on v. 2020 syksyllä ja vuonna 2018 tehtyjen inventointien täydennys. Pirkanmaan maakuntamuseo antoi kaavahankkeesta lausunnon 26.1.2021 (777/2020), jossa todettiin että ”Maakuntamuseolle on lisäksi toimitettu tieto osayleiskaava-alueella sijaitsevasta kivrakenteesta, jota

täydennysinventoinnissa [arkeologinen inventointi 2020] ei ole huomioitu”. Nokian kaupunki tilasi kyseisen kivirakenteen tarkastuksen Mikroliitti Oy:ltä. Sen tarkastivat Timo Jussila ja Timo Sepänmaa 22.4.2021.

Vadim Adeli toimitti allekirjoittaneelle maakuntamuseon rakennustutkijan laatiman kartan ja valokuvan Siuronvaltatien ja Pori-Tampere-radon väliin, Alhonojan länsipuolelle sijoittuvasta kivirakenteesta. Tarkastimme kyseisen kivirakenteen maastossa ja totesimme sen olevan ilmeisesti peräisin 1900-luvun lopulla päättyneestä peltoviljelystä. Kiviaidan länsipäässä on pystyyn nostettu laakakivi joka liittyy johonkin maanmittaustoimitukseen – se ei ole nykyisellä eikä vanhoilla rajoilla.

Nämä jäännökset - kiviaita ja merkkikivi - eivät Museoviraston ohjeita tulkiten ole muinaisjäännöksiä. Niiden tarkka ajoitus on epävarma. Oletettavasti ne ovat 1900 luvun tuotteita, ei 1800 lukua tai sen loppupuoliskoa vanhempia.

23.4.2021

Timo Jussila

Lähteet

Hall, D, 1768: Charta öfver Urpola, Hawisto, Utola, Lajanoja och Jyrämä Byars ägor belägna i Birkala Socn af Öfre Satakunda Härad och Björneborgs Län.

Jussila & al 2018: Nokia. Harjuniityn seisake osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2018. Mikroliitti Oy.

Jussila & al 2020: Nokia Harjuniityn seisake osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointien täydennys 2020

[Niukkanen M, 2009](#): Historiallisen ajan kiinteät muinaisjäännökset. Tunnistaminen ja suojelu. Museoviraston Rakennushistorian osaston oppaita ja ohjeita 3. Sama osin modernisoituna netissä: [Arkeologisen kulttuuriperinnön opas](#), Museovirasto

Peruskartat 2123 05, 1954, 1961,1975, 1981, 1995. Maanmittauslaitos.

NOKIA ALHONOJA kivirakenne

Mjtnnns:

Status: muu kohde

Ajoitus: historiallinen

Laji: kiviaita ja merkkikivi

Koordin: N: 6820171 E 311353

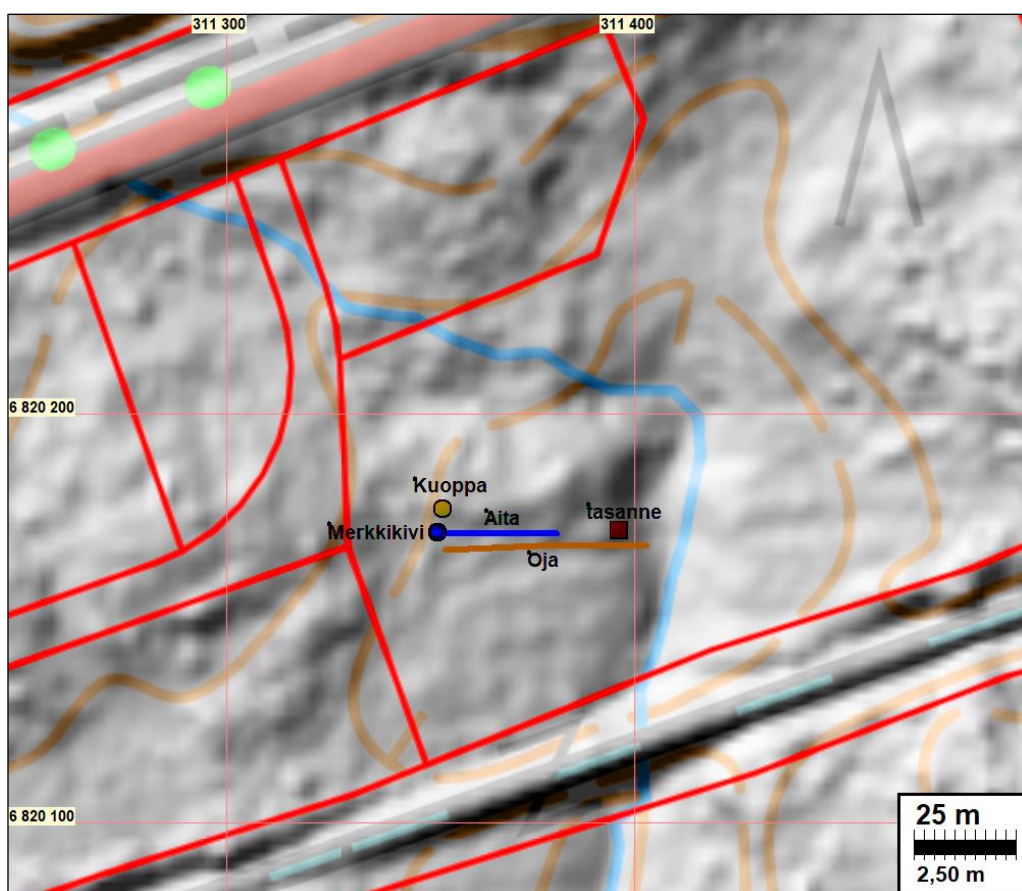
Sijainti: Paikka sijaitsee Nokian kirkosta 4 km länteen. Siurontien ja rautatien välissä, Alhonojan mutkan länsipuolella, radasta 60 m pohjoiseen.

Huomiot: Paikalla on matala, kiviaitamainen kivilatomus: isompien maakivien väliin kasattu kiviä niin että muodostuu aitamainen n. 30 m pitkä rakenne loivan rinteeseen alaosaan. Aidan länsipäässä on pystyyn nostettu laakakivi jonka länsipuolen kupeeseen hakattu numero ”109”. Kiven harjalla on porattu kolo. Se lienee mittakeppiä tms. var-ten tehty. Merkkikivi on vanhalla kiinteistörajalla mutta ei rajan kulmassa.-

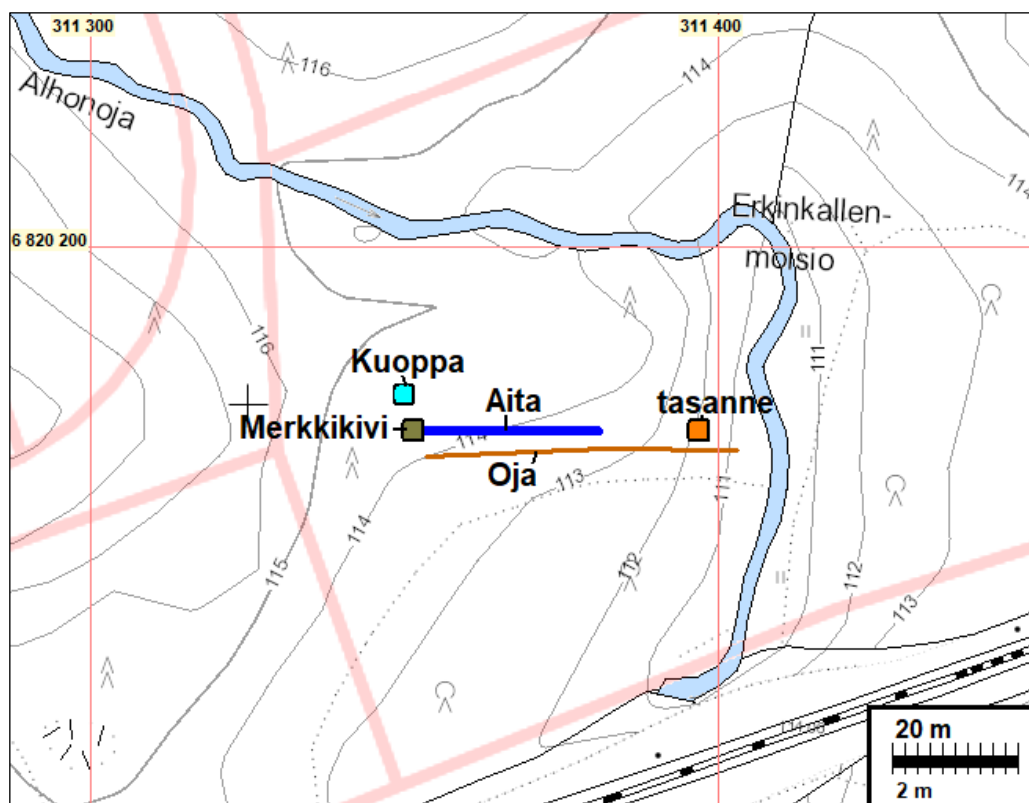
Kiviaita hiipuu idässä n. 30 m etäisyydellä ja siitä vielä 10 m itään, Alhonojan uoman reunalla on n 3 x 3 m kokoinen pengerrys tai pieni tasanne. Kiviaidan eteläpuolella 2-3 m etäisyydellä siitä on ojan jäänne – kiviaidan suuntainen ja menee Alhonojaan. Kiviauta sijoittuu vanhan pellon pohjoislaitaan. Peltö on merkitty 1798 kartalle ja sen jälkeisille kartoille ja viimeiseksi 1961 kartalle. Sen jälkeen rautatie on rakennettu nykyiselle linjaukselle pellon poikki ja viljely on ilmeisesti sen takia lopetettu ja pelto on metsittynyt v. 1975 mennessä. minkä ajan peruskartalla pelto on pusikkona.

Kiviaita on ollut tilusrajalla peruskartoilla vuoteen 1988 minkä jälkeisellä v. 1995 peruskartalla raja on poistunut. Kiviaidan päässä oleva merkkikivi on kiinteistörajalla mutta ei rajan kulmauksessa. Kivi liittyy johonkin mittaustoimitukseen. Kun kyseessä on kiinteistörajan merkki, se ei ole muinaisjäännös. Kivi vaikuttaa 1900 luvun tuotteelta kuten aitakin.

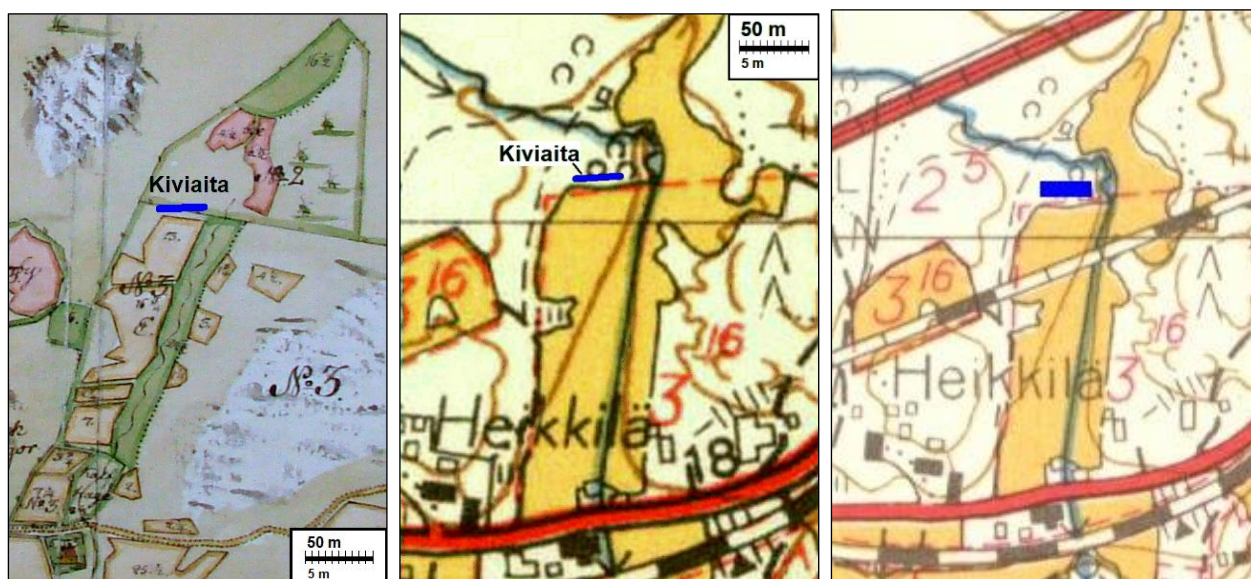
Museoviraston Arkeologisen kulttuuriperinnön opas mainitsee kiviaidoista: *"Kiviaita on muinaismuistolain rauhoittama kiinteä muinaisjäännös, jos se on jäännös jo kauan aikaa sitten lakanneesta asutuksesta, viljelystä tai muusta toiminnasta. Aidat, jotka edelleen liittyvät kiinteästi olemassa olevaan asutusrakenteeseen ja maankäyttöön eivät ole muinaisjäännöksiä, eivät myöskään 1900-luvulla hävinneen talon pihapiiriin liittyvät aidat tai yksittäiset, nuorelta vaikuttavat kiviaitalademat."*

Havainnot maastokartalla, pohjalla korkeusmalli (mml). Kiinteistörajat punaisella.

Havainnot kantakartalla. Kiinteistörajat vaalean punaisella.

Kiviaita 1786 kokartalla ja v. 1954 sekä 1961 peruskartoilla ja alla v. 1928 kartalla ja v. 1975 peruskartalla

Kiviaidan länsipää ja siinä oleva merkkikivi.

Merkkikiven päällä on porattu kolo.

Kiviaitaa

Kiviaitaa

Ojan jäännös kiviaidan eteläpuolella.

Terassimainen tasanne Alhonojan uoman reunalla

Kuoppa kiviaidan länsipään pohjoispuolella